

YEREL YÖNETİMLER VE TURİZM İLİŞKİSİNE YÖNELİK ULUSAL VE ULUSLARARASI MAKALELERİN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ 2013-2024¹

Doç. Dr. Zişan KORKMAZ ÖZCAN²

Melike CESUR³

ÖZET

Bu çalışma, 2013–2024 yılları arasında Türkiye bağlamında yerel yönetimler ve turizm ilişkisini ele alan ulusal ve uluslararası akademik yayınları bibliyometrik yöntemle incelemektedir. YÖK Akademik ve Web of Science veri tabanlarında “yerel yönetim”, “belediye”, “büyükşehir belediyesi”, “il özel idare”, “mahalli idare” ve “turizm” anahtar kelimeleriyle yapılan taramalar sonucunda elde edilen kayıtlar belirlenen ölçütlere göre değerlendirilmiş; yinelenen ve kapsam dışı çalışmalar çıkarıldıktan sonra 26’sı ulusal, 546’sı uluslararası olmak üzere toplam 572 çalışma analiz edilmiştir. Veriler; yayın yılı, yazar sayısı, dergi türü ve anahtar kelimeler çerçevesinde incelenmiş; frekans, yüzde dağılımları ve kelime bulutu analizinden yararlanılmıştır. Bulgular, yayın sayısının 2016 sonrası arttığını ve 2020’de zirveye ulaştığını göstermektedir. Çalışmaların büyük kısmının uluslararası dergilerde yayımlandığı ve iki-üç yazarlı çalışmaların ağırlıkta olduğu belirlenmiştir. Anahtar kelime analizinde “turizm”, “sürdürülebilirlik” ve “kırsal turizm” öne çıkarken, “yerel yönetim” kavramının sınırlı kullanıldığı görülmüştür. Bulgular, literatürdeki tematik ve kavramsal eğilimlere genel bir çerçeve sunmaktadır.

Anahtar kelimeler: Turizm, Yerel Yönetimler, Sürdürülebilirlik, Bibliyometrik Analiz.

BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF NATIONAL AND INTERNATIONAL ARTICLES ON THE RELATIONSHIP BETWEEN LOCAL GOVERNMENTS AND TOURISM 2013-2024⁴

ABSTRACT

This study examines national and international academic publications on the relationship between local governments and tourism in the Turkish context between 2013 and 2024 using a bibliometric approach. Records retrieved from the YÖK Academic and Web of Science databases using the keywords “local government,” “municipality,” “metropolitan municipality,” “provincial administration,” and “tourism” were evaluated according to predefined criteria. After excluding duplicates and irrelevant records, a total of 572 studies (26 national and 546 international) were analyzed. Data were examined in terms of publication year, number of authors, journal type, and keywords, using frequency and percentage distributions as well as word cloud analysis. Findings indicate that publication output increased after 2016 and peaked in 2020. Most studies were published in international journals, with two- and three-authored papers being predominant. Keyword analysis shows that “tourism,” “sustainability,” and “rural tourism” are the most prominent terms, while “local government” appears less frequently. Overall, the findings provide a general overview of thematic trends and conceptual orientations in the literature.

Keywords: Tourism, Local Governments, Sustainability, Bibliometric Analysis.

¹ Bu çalışma, 23–25 Ekim 2025 tarihleri arasında Munzur Üniversitesi’nde düzenlenen KAYSEM 14’te özet bildiri olarak sunulan çalışmanın gözden geçirilmiş ve genişletilmiş hâlidir.

² Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, zisankorkmaz@sdu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5842-8638

³ Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, melikecesur4104@gmail.com, ORCID: 0009-0007-3749-2917

⁴ This study is a revised and expanded version of the abstract presented at KAYSEM 14, held at Munzur University between October 23–25, 2025.

GİRİŞ

Turizm, 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren yalnızca ekonomik bir faaliyet alanı olmaktan çıkarak çevresel, kültürel ve toplumsal boyutlarıyla çok yönlü bir kalkınma aracı hâline gelmiştir. Dünya Turizm Örgütü (UNWTO, 2024) verilerine göre turizm sektörü, küresel istihdamın yaklaşık yüzde 10'unu ve dünya gayrisafi hasılasının yüzde 7'sini oluşturmaktadır. Bu göstergeler, turizmin yalnızca bir gelir kaynağı değil; aynı zamanda sosyal refahı, kültürel etkileşimi ve sürdürülebilir kalkınmayı destekleyen stratejik bir alan hâline geldiğini ortaya koymaktadır. Bu nedenle yerel yönetimlerin turizm sektöründe kamu-özel ortaklıkları aracılığıyla yenilikçi stratejiler geliştirmesi, destinasyon rekabetçiliği açısından belirleyici bir unsur olarak değerlendirilmektedir. Nitekim 5393 sayılı Belediye Kanunu belediyelere turizm ve tanıtım alanında önemli görevler yüklemekte, kentler arasındaki artan rekabet ise yerel yönetimleri özel sektörün inovasyon ve yönetim uzmanlığından faydalanmaya teşvik etmektedir (Uysal, 2017).

Bununla birlikte turizmin plansız ve kontrolsüz büyümesi; taşıma kapasitesinin aşılmasına bağlı olarak çevresel bozulma, kültürel yozlaşma ve ekonomik dengesizlikler gibi çok boyutlu sorunları beraberinde getirmektedir (Avcı, 2007). Bu durum, sürdürülebilirlik ilkesinin turizm politikalarının merkezine yerleşmesine yol açmıştır. Sürdürülebilir turizm anlayışı yalnızca çevresel korumayı değil; yerel halkın refahını, ekonomik adaleti ve kültürel mirasın devamlılığını da kapsayan bütüncül bir yaklaşımı gerektirmektedir (Butler, 1999).

Turizmin çok boyutlu yapısı, yerel düzeyde planlama ve yönetim mekanizmalarının önemini artırmıştır. Yerel yönetimler; turizmin planlanması, altyapının geliştirilmesi, kültürel değerlerin korunması, çevre düzenlemeleri ve tanıtım faaliyetleri gibi konularda önemli roller üstlenmektedir. Bu aktörler yalnızca hizmet sağlayıcı kurumlar olmaktan çıkarak turizm yönetişiminin karar verici ve düzenleyici unsurları hâline gelmiştir (Öztürk ve Ayaz, 2019; Kazkondu vd., 2025).

Türkiye'de turizm politikalarının tarihsel gelişimi incelendiğinde, 1980'li yıllardan itibaren uygulanan teşvik politikalarının sektöre ivme kazandırdığı görülmektedir (Tokmak, 2023). Ancak uzun yıllar boyunca merkezi yönetim odaklı yaklaşımlar, yerel düzeyde katılımı sınırlamıştır. 2000'li yıllarla birlikte yürürlüğe giren yerel yönetim reformları, belediyelerin turizm alanındaki yetkilerini artırarak yerelleşme sürecini güçlendirmiştir. Özellikle 2014 yılında gerçekleştirilen Büyükşehir Yasası değişiklikleri (6360 sayılı Kanun), büyükşehir belediyelerinin hizmet alanını genişleterek yerel yönetimlerin turizm ve hizmet sunumundaki rolünü daha da belirgin hâle getirmiştir (Genç ve Daşcı, 2016; Koçar ve Taş, 2022).

Benzer şekilde uluslararası düzeyde de turizmin yönetiminde yerelleşme eğilimi öne çıkmaktadır. Sürdürülebilir destinasyon yönetimi, yerel katılım ve dijitalleşme uygulamaları yerel yönetimlerin turizmdeki rolünü genişleten temel unsurlar arasında değerlendirilmektedir (Mehter Aykın, 2021; Gretzel vd., 2015). Buna rağmen yerel yönetimlerin turizmdeki rolünü bütüncül ve sistematik biçimde ele alan çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Mevcut araştırmaların büyük bölümü belirli destinasyonlar, uygulama örnekleri ya da tematik alt başlıklar çerçevesinde yoğunlaşmakta; yerel yönetimlerin turizm politikalarının oluşturulması, uygulanması ve yönetim süreçlerindeki konumu parçalı biçimde ele alınmaktadır (Kara vd., 2024; Şener ve Oktay, 2022). Bu durum, alan yazında kavramsal bütünlüğün yeterince sağlanmadığını ve mevcut bilgi birikiminin sistematik bir değerlendirmeye ihtiyaç duyduğunu göstermektedir.

Bu problemden hareketle çalışmanın temel amacı, 2013–2024 yılları arasında yerel yönetim ve turizm ilişkisini konu alan ulusal ve uluslararası akademik yayınları bibliyometrik yöntemle inceleyerek alan yazındaki gelişim eğilimlerini, kavramsal yoğunlaşmaları ve tematik yönelimleri ortaya koymaktır. Çalışma, Türkiye bağlamında YÖK Akademik'te indekslenen

ulusal yayınlar ile Web of Science veri tabanında taranan uluslararası çalışmaları birlikte değerlendirmesi bakımından kapsamlı bir analiz sunmaktadır.

Araştırmanın özgün katkısı, yerel yönetim–turizm ilişkisini yalnızca belirli destinasyonlar veya uygulama örnekleri üzerinden değil; ulusal ve uluslararası literatürü karşılaştırmalı biçimde ele alarak bütüncül bir çerçevede değerlendirmesidir. Ayrıca çalışma, küresel literatürdeki kavramsal eğilimleri Türkiye bağlamında yorumlayarak alan yazındaki boşlukları görünür kılmakta ve gelecekte yapılacak araştırmalara yön gösterici bir perspektif sunmaktadır.

LİTERATÜR TARAMASI

Literatürde yerel yönetim–turizm ilişkisi ağırlıklı olarak sürdürülebilirlik, yönetim ve dijitalleşme eksenlerinde ele alınmaktadır. Bu çalışmalar, yerel yönetimlerin yalnızca hizmet sunan kurumlar değil; aynı zamanda planlayıcı, düzenleyici ve koordinatör aktörler olarak öne çıktığını göstermektedir (Tepecik, 2025; Karaman ve Cinel, 2022). Özellikle turizmin yerel düzeyde planlanması, sürdürülebilirlik ilkelerinin uygulanması ve yönetim modellerinin geliştirilmesi konuları literatürde yoğun biçimde ele alınmaktadır. Bu çerçevede sürdürülebilir turizm yaklaşımı, yerel yönetimlerin turizmdeki rolünü yeniden şekillendiren temel kavramsal yaklaşımlardan biri olarak öne çıkmaktadır. Sürdürülebilir turizm; çevresel koruma, sosyal adalet ve ekonomik verimlilik arasında denge kurmayı amaçlayan bütüncül bir anlayışı ifade etmektedir (Çavuş ve Tanrısevdi, 2000). Bu yaklaşım doğrultusunda yerel yönetimlerin yalnızca altyapı hizmetleri sunan kurumlar değil; aynı zamanda çevresel kaynakların korunması, kültürel mirasın sürdürülebilirliği ve yerel halkın yaşam kalitesinin artırılması süreçlerinde aktif sorumluluk üstlenen aktörler hâline geldiği görülmektedir. Atık yönetimi, enerji verimliliği, yeşil ulaşım uygulamaları ve kırsal kalkınma destekleri bu dönüşümün somut yansımaları arasında değerlendirilmektedir. Dolayısıyla sürdürülebilir turizm yaklaşımı, turizm politikalarının yerel düzeyde daha bütüncül ve uzun vadeli planlama anlayışıyla ele alınmasını gerekli kılmaktadır.

Turizmin çok aktörlü yapısı ise yönetim yaklaşımının önemini artırmaktadır. Literatürde turizm; yalnızca kamu kurumlarının değil, aynı zamanda özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve yerel halkın birlikte yer aldığı çok katmanlı bir süreç olarak değerlendirilmektedir. Bu yapı içerisinde yerel yönetimler, paydaşlar arası koordinasyonu sağlayan ve karar alma süreçlerini yönlendiren temel aktörlerden biri olarak öne çıkmaktadır (Atmaca ve Uysal, 2018). Bu durum, turizm politikalarının oluşturulması ve uygulanmasında katılımcı ve iş birliğine dayalı modellerin önem kazandığını göstermektedir. Özellikle yerel halkın karar alma süreçlerine katılımı, sürdürülebilir destinasyon yönetimi açısından önemli bir unsur olarak değerlendirilmektedir. Böylece turizm yönetimi, merkezîyetçi yaklaşımlardan uzaklaşarak daha yerel, katılımcı ve çok paydaşlı bir yapıya dönüşmektedir.

Öte yandan dijitalleşme süreci, turizm alanında yeni bir dönüşüm dinamiği ortaya çıkarmıştır. Özellikle “akıllı destinasyon” kavramı, yerel yönetimlerin teknolojiyi etkin kullanarak veri temelli kararlar almasını mümkün kılan yenilikçi bir yaklaşım olarak literatürde yer bulmaktadır (Yayla ve Aydın, 2021). Bu kapsamda yerel yönetimlerin turist hareketlerini analiz edebilen, hizmet kalitesini artırabilen ve kaynak kullanımını optimize edebilen dijital sistemlere yöneldiği görülmektedir. Ancak akıllı destinasyon uygulamalarına ilişkin akademik çalışmaların sınırlı olması, dijitalleşme ve teknoloji temelli turizm yönetiminin literatürde henüz yeterince derinlemesine ele alınmadığını göstermektedir.

Literatürde yerel yönetim–turizm ilişkisi çoğunlukla sürdürülebilirlik, yönetim ve dijitalleşme eksenlerinde ele alınsa da, bu kavramların birbirini tamamlayan bir yapı

oluşturduğu görülmektedir. Sürdürülebilir turizm anlayışı yerel kaynakların korunmasını gerekli kılarken, yönetim yaklaşımı bu sürecin çok aktörlü iş birlikleri içerisinde yürütülmesini ön plana çıkarmaktadır. Dijitalleşme ve akıllı destinasyon uygulamaları ise bu yönetim süreçlerinin veri temelli ve daha etkin biçimde yürütülmesine katkı sağlamaktadır. Bu nedenle güncel literatürde yerel yönetimler yalnızca altyapı sağlayan kurumlar olarak değil; sürdürülebilir kalkınmayı yönlendiren, paydaşlar arası koordinasyonu sağlayan ve teknolojik dönüşümü yöneten çok işlevli aktörler olarak değerlendirilmektedir.

Bununla birlikte mevcut çalışmaların büyük ölçüde belirli destinasyonlar, uygulama örnekleri veya tematik alt başlıklar üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir (Kara vd., 2024; Şener ve Oktay, 2022). Bu durum, yerel yönetim–turizm ilişkisinin parçalı biçimde ele alınmasına ve kavramsal bütünlüğün sınırlı kalmasına neden olmaktadır. Özellikle bibliyometrik düzeyde gerçekleştirilen çalışmaların azlığı, alan yazındaki eğilimlerin sistematik biçimde değerlendirilmesini zorlaştırmaktadır. Turizm literatüründe yapılan bibliyometrik araştırmaların daha çok sürdürülebilirlik, gastronomi ve destinasyon pazarlaması gibi konulara odaklandığı; buna karşılık yerel yönetim kavramını doğrudan merkeze alan çalışmaların sınırlı kaldığı dikkat çekmektedir (Donthu vd., 2021; Kara vd., 2024).

Bu doğrultuda mevcut çalışma, yerel yönetim ve turizm ilişkisini bibliyometrik yöntemle inceleyerek alan yazındaki kavramsal yönelimleri ve tematik yoğunlaşmaları bütüncül bir çerçevede ortaya koymayı amaçlamaktadır. Çalışma, ulusal ve uluslararası literatürü birlikte değerlendirerek yerel yönetimlerin turizm alanındaki konumuna ilişkin genel eğilimleri görünür hâle getirmekte; aynı zamanda literatürdeki kavramsal boşlukların belirlenmesine katkı sunmaktadır. Böylece çalışma, gelecekte gerçekleştirilecek araştırmalar için yönlendirici bir çerçeve oluşturmayı hedeflemektedir.

YÖNTEM

Bu çalışma, 2013–2024 yılları arasında yerel yönetimler ve turizm ilişkisini ele alan akademik yayınların bibliyometrik analiz yöntemiyle incelenmesini amaçlamaktadır. Bibliyometrik analiz, bilimsel yayınların belirli ölçütler doğrultusunda sistematik olarak incelenmesine ve alan yazındaki eğilimlerin ortaya konulmasına imkân tanıyan nicel bir araştırma yöntemidir (Donthu vd., 2021). Bu yöntem aracılığıyla belirli bir araştırma alanının gelişim süreci, kavramsal yönelimleri ve yayın eğilimleri değerlendirilebilmektedir.

Araştırma kapsamında veri taraması 27.02.2025 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Veriler, ulusal yayınlar için YÖK Akademik, uluslararası yayınlar için ise Web of Science veri tabanlarından elde edilmiştir. Tarama sürecinde “yerel yönetim”, “belediye”, “büyükşehir belediyesi”, “il özel idare”, “mahalli idare” ve “turizm” anahtar kelimeleri kullanılmıştır. Uluslararası veri tabanında ise bu kavramların İngilizce karşılıkları olan “*local government*”, “*municipality*”, “*local authority*”, “*local governance*” ve “*tourism*” anahtar kelimeleriyle tarama yapılmıştır.

YÖK Akademik veri tabanında, aramalar 2013–2024 yıl aralığı ile sınırlandırılmış; yalnızca ulusal makaleler dikkate alınmıştır. Tarama sürecinde “turizm” temel alanı ile “sosyal, beşeri ve idari bilimler” bilim alanı filtreleri kullanılmıştır.

Web of Science veri tabanında taramalar, başlık, özet ve anahtar kelime alanlarında gerçekleştirilmiş; yayın yılı 2013–2024 ile sınırlandırılmış ve turizm alanıyla ilişkili sosyal bilimler kapsamındaki çalışmalar değerlendirmeye alınmıştır. Tarama sürecinde başlık, özet ve anahtar kelime alanlarında ilgili kavramların geçtiği çalışmalar dikkate alınmıştır.

Araştırmaya yalnızca hakemli dergilerde yayımlanmış makaleler dâhil edilmiştir. Tezler, bildiriler, kitap bölümleri, editör yazıları, kurumsal özetler ve tam metnine ulaşamayan yayınlar kapsam dışında bırakılmıştır. Ayrıca veri temizleme sürecinde yinelenen kayıtlar çıkarılmıştır. Bu işlemler sonucunda 26 ulusal ve 546 uluslararası olmak üzere toplam 572 çalışma analiz kapsamına alınmıştır. Ancak bu yayınlardan 18’inde yazar bilgisine ulaşamamıştır. Söz konusu çalışmalar; editör sunuşu, kurumsal özet veya eksik bibliyografik kayıt niteliğinde olduğundan, yazar sayısına ilişkin analizler 554 makale üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Elde edilen veriler; yayın yılı, yazar sayısı, yayımlandığı dergi türü ve anahtar kelimeler bakımından sınıflandırılmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistik tekniklerinden frekans (f) ve yüzde (%) dağılımları kullanılmış; kavramsal yoğunlukların görselleştirilmesinde kelime bulutu (word cloud) tekniğinden yararlanılmıştır. Çalışmada bibliyometrik analiz betimsel düzeyde ele alınmış olup; atıf analizi, eş-atıf (co-citation) ve bibliyografik eşleşme (bibliographic coupling) gibi ileri düzey ağ analizleri kapsam dışında bırakılmıştır. Bunun temel nedeni, araştırmanın alan yazındaki genel eğilimleri ortaya koymayı hedeflemesidir.

BULGULAR

Bu bölümde, 2013–2024 yılları arasında Türkiye bağlamında yerel yönetimler ve turizm ilişkisini ele alan 572 akademik çalışmadan elde edilen nicel veriler; yayın yılları, yazar sayıları, anahtar kelime tercihleri ve yayın mecraları açısından analiz edilmektedir.

Tablo 1. Yayınların yıllara göre dağılımı

Yayın yılları	F	%
2013	24	4,1
2014	39	6,8
2015	42	7,3
2016	36	6,2
2017	51	8,9
2018	55	9,6
2019	57	9,9
2020	73	12,7
2021	60	10,4
2022	47	8,2
2023	46	8,0

2024	42	7,3
Toplam	572	% 100,0

Analiz edilen 572 çalışmanın yıllara göre dağılımı incelendiğinde (bkz. Tablo 1), literatürün 2013-2015 yılları arasında durağan bir seyir izlediği görülmektedir. Ancak 2016 yılından itibaren yayın sayılarında ivmeli bir artış yaşanmış; 2017 (%8,9) ve 2019 (%9,9) yılları arasında düzenli bir yükseliş kaydedilmiştir. Veri setindeki en yüksek yayın hacmine 73 çalışma (%12,7) ile 2020 yılında ulaşılmıştır. Bu zirve noktası, bir yandan COVID-19 pandemisinin yerel yönetimlerin kriz yönetimi rollerini akademik tartışmaların merkezine taşımasıyla, diğer yandan ise karantina süreçlerinde dijital kaynaklara erişimin ve akademik üretim motivasyonunun artmasıyla ilişkili olabileceği değerlendirilmektedir. 2021 yılı sonrasında ise yayın sayılarında kademeli bir azalma gözlemlense de, toplam hacmin 2013-2015 döneminin oldukça üzerinde kalarak alanın olgunlaşmaya devam ettiği söylenebilir.

Tablo 2. Yayınların yazar sayıları

Yazar sayısı	F	%
Tek yazarlı	102	17,8
İki yazarlı	186	32,5
Üç yazarlı	153	26,7
Dört yazarlı	79	13,8
Beş yazarlı	34	5,9
Toplam	554	%100

Yazar bilgisi bulunan çalışmalar incelendiğinde, iki (%32,5) ve üç (%26,7) yazarlı çalışmaların baskın olduğu tespit edilmiştir. Tek yazarlı çalışmalar ise toplamın %17,8'ini oluşturmaktadır. Çok yazarlı yayınların bu ağırlığı, yerel yönetim ve turizm ilişkisinin disiplinler arası bir uzmanlık gerektirdiğine ve farklı akademik perspektiflerin bir araya gelmesinin önemine işaret etmektedir. Analiz kapsamında 18 çalışmada yazar bilgisine ulaşılamamış olması; bu yayınların editör sunuşu, kurumsal rapor özeti veya bibliyometrik kısıtlar taşıyan formatlarda olmasından kaynaklanmakta olup genel eğilimi değiştirecek bir niceliğe sahip değildir.

Tablo 3. Literatürde en sık kullanılan temel anahtar kelimeler

Anahtar kelime	F	%
Turizm	150	26,2
Sürdürülebilirlik	26	4,5
Kırsal Turizm	25	4,3
Sürdürülebilir Turizm	21	3,6
Yerel Kalkınma	17	2,9
Belediye	16	2,7
Yerel Yönetim	7	1,2
Genel Toplam (ilk 7 kavramın toplam frekansı)	262	% 45,4

Not: Tabloda yalnızca en sık kullanılan ilk 7 anahtar kelimeye yer verilmiştir. Yüzde değerleri tüm anahtar kelimeler içerisindeki dağılımı gösterdiğinden toplam yüzde 100'e ulaşmamaktadır.

Yazarlar tarafından belirlenen anahtar kelimelerin frekans dağılımı (bkz. Tablo 3), literatürün odak noktalarını net bir şekilde ortaya koymaktadır. “Turizm” (150 kez) en sık kullanılan kavram olurken; onu “sürdürülebilirlik” (26), “kırsal turizm” (25) ve “sürdürülebilir turizm” (21) takip etmektedir. Dikkat çekici bir bulgu olarak, çalışmanın temel odağı olan “yerel yönetim” kavramı anahtar kelimeler arasında sadece 7 kez (%1,2) doğrudan yer bulmuştur. Bu bulgu, yerel yönetim konusunun ihmal edildiğini değil; aksine literatürün 'belediye', 'yönetişim' ve 'yerel kalkınma' gibi (uluslararası literatürde municipality, local governance vb.) daha spesifik kavramlar üzerinden derinleştiğini göstermektedir. Nitekim tarama setindeki bu alt kavramların toplam ağırlığı, alanın yerel yönetim odağını koruduğunu doğrulamaktadır. Şekil 1'deki kelime bulutu da bu tematik yoğunluğu ve kavramsal çeşitliliği görsel olarak desteklemektedir.

Tablo 4. Akademik çalışmaların yayımlandığı dergiler

Yayımlandığı Dergiler	F	%
Ulusal Dergiler	26	4,5
Uluslararası Dergiler	546	95,5
Toplam	572	%100

Akademik çalışmaların yayınlandığı mecralar incelendiğinde, ezici bir çoğunluğun (%95,5) uluslararası dergilerde yer aldığı görülmektedir. Ulusal dergilerin payı ise 26 yayım ile %4,5 seviyesinde kalmıştır. Elde edilen bulgular, incelenen çalışmaların büyük ölçüde İngilizce dilinde ve uluslararası akademik mecralarda üretildiğini; yerel yönetim konusunun ise ihmal edilmediğini, aksine literatürün “belediye”, “yönetişim” ve “yerel kalkınma” gibi daha spesifik kavramlar üzerinden derinleştiğini göstermektedir.

Şekil 1. Kelime Bulutu

Kelime bulutları, bibliyometrik çalışmalarda araştırma alanındaki kavramsal yoğunlukların ve tematik eğilimlerin görsel olarak ortaya konulmasına imkân sağlayan önemli analiz araçlarından biridir (Donthu vd., 2021). Yapılan analiz sonucunda “turizm” kavramının 150 kullanım ile en sık tekrar edilen anahtar kelime olduğu belirlenmiştir. Bu kavramı sırasıyla 26 kullanım ile “sürdürülebilirlik”, 25 kullanım ile “kırsal turizm”, 21 kullanım ile “sürdürülebilir turizm”, 17 kullanım ile “yerel kalkınma”, 16 kullanım ile “belediye” ve 7 kullanım ile “yerel yönetim” kavramları takip etmektedir. Elde edilen bulgular, literatürün ağırlıklı olarak turizmin sürdürülebilirlik ve kırsal kalkınma boyutları etrafında şekillendiğini göstermektedir. Buna karşılık “yerel yönetim” kavramının görece düşük kullanım sıklığı, ilgili konunun literatürde doğrudan bu ifade yerine belediye, yönetişim ve yerel kalkınma gibi ilişkili kavramlar çerçevesinde ele alınmış olabileceğine işaret etmektedir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu çalışma, 2013–2024 yılları arasında Türkiye bağlamında yerel yönetimler ve turizm ilişkisini ele alan akademik yayınları bibliyometrik yöntemle inceleyerek alan yazındaki tematik eğilimleri ve kavramsal yönelimleri ortaya koymuştur. Elde edilen bulgular, söz konusu ilişkinin literatürde giderek artan bir ilgiyle ele alındığını, ancak kavramsal açıdan bütüncül bir çerçeveye henüz tam olarak oturmadığını göstermektedir.

Yayımların yıllara göre dağılımı incelendiğinde, 2016 yılı sonrasında belirgin bir artış eğilimi olduğu ve 2020 yılında en yüksek seviyeye ulaşıldığı görülmektedir. Bu durum,

turizmin yerel kalkınma politikaları içerisindeki stratejik öneminin artması ve sürdürülebilirlik odaklı yaklaşımların akademik ilgiyi güçlendirmesiyle ilişkilendirilebilir.

Yazar iş birliklerine ilişkin bulgular, çalışmaların büyük ölçüde iki veya üç yazarlı olarak üretildiğini ortaya koymakta ve konunun disiplinler arası niteliğini yansıtmaktadır. Veri setinde yer alan bazı çalışmalarda (18 çalışma) yazar sayısına ulaşılammış olması, bu yayınların editör sunuş yazısı veya kurumsal rapor özeti gibi formatlarda olmasından kaynaklanmaktadır; ancak bu durum genel eğilimi anlamlı biçimde etkilememektedir.

Anahtar kelime analizinde “yerel yönetim” kavramının doğrudan kullanım oranının düşük olması (%1,2), konuya yönelik ilginin sınırlı olduğunu değil; aksine araştırmaların “belediye”, “yönetişim” ve “yerel kalkınma” gibi daha spesifik ve operasyonel kavramlar üzerinden derinleştiğini göstermektedir. Uluslararası çalışmalarda “local governance”, “municipality” ve “local authority” gibi farklı terimlerin tercih edilmesi de bu terminolojik çeşitliliği desteklemektedir.

Yayımların büyük çoğunluğunun (%95,5) uluslararası dergilerde yer alması, akademik üretimin ağırlıklı olarak küresel literatür üzerinden şekillendiğini ortaya koymaktadır. Buna karşın, Türkiye bağlamına özgü çalışmaların ulusal literatürde sınırlı düzeyde temsil edilmesi, yerel deneyimlerin ulusal akademik mecralarda yeterince görünür olmadığını göstermektedir.

Literatürdeki mevcut durum; yerel yönetimlerin kurumsal kapasiteleri, dijitalleşme süreçleri ve akıllı destinasyon uygulamaları gibi mikro düzey analizlerde önemli boşluklar bulunduğuna işaret etmektedir. Bu bağlamda, alanın yalnızca makro eğilimler üzerinden değil, uygulama odaklı ve derinlemesine analizlerle desteklenmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, bu çalışma yerel yönetimlerin turizm literatüründeki kavramsal görünürlüğünün farklı terimler altında dağılmış olduğunu ve alanın daha bütüncül bir yaklaşımla ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır. Gelecekte yapılacak araştırmaların; yerel yönetimlerin yönetim süreçleri, veri temelli politika üretimi ve sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle olan kurumsal bağına odaklanması hem akademik literatüre hem de uygulamaya yönelik önemli katkılar sağlayacaktır. Yerel yönetimlerin turizm yönetimindeki konumunun giderek daha belirleyici hâle geldiği değerlendirilmektedir. Bu nedenle, gelecekteki çalışmaların kurumsal kapasite, dijitalleşme ve sürdürülebilirlik eksenlerinde derinleştirilmesi önem arz etmektedir.

KAYNAKÇA

Akyol, C., Zengin, B., Akkaşoğlu, S., ve Ulama, Ş. (2020). Yerel yöneticilerin bölge turizmüne yönelik düşünceleri: Artvin-Arhavi örneği. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 10(2), 456–470.

Arslan, E., ve Çetiner, T. (2021). Bölgesel kalkınmada yerel yönetimlerin rolü: Konya örneği. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(1), 45–60.

Avcı, N. (2007). Turizmde taşıma kapasitesinin önemi. *Ege Akademik Bakış Dergisi*, 7(2), 485–501.

Bayram, G. E., Karaçar, E., Bayram, A. T., ve Ak, S. (2018). Sürdürülebilir turizm perspektifinden destinasyon yönetimi: Sinop iline yönelik bir araştırma. *1st International Congress of New Generation and New Trends in Tourism*, 1–3.

Bergia, E. (2025). Overtourism – A Growing, Global Problem. *Journal of Tourism Studies*. <https://doi.org/10.1177/20419058251376784>

Butler, R. W. (1999). Sustainable tourism: A state-of-the-art review. *Tourism Geographies*, 1(1), 7–25. <https://doi.org/10.1080/14616689908721291>

Çavuş, Ş., ve Tanrısevdi, A. (2000). Sürdürülebilir turizm ve yerel ölçekli bir sürdürülebilir turizm gelişme modeli önerisi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 11(2), 149–159.

Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N., ve Lim, W. M. (2021). How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of Business Research*, 133, 285–296.

Genç, F. N., ve Daşcı, S. (2016). 6360 sayılı kanunun kamu hizmetlerinin sunumuna etkisi: Balıkesir Büyükşehir Belediyesi örneği. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 3(7), 178–196.

Gretzel, U., Sigala, M., Xiang, Z., ve Koo, C. (2015). Smart tourism: Foundations and developments. *Electronic Markets*, 25(3), 179–188. <https://doi.org/10.1007/s12525-015-0196-8>

Karaman, G., ve Cinel, M. O. (2022). İllerin yönetsel yapısı ve yönetim ilkeleri kapsamında yerel düzeyde turizm faaliyetlerinin yönetimi: Ordu ili örneği. *JOEEP: Journal of Emerging Economies and Policy*, 7(1), 275–296.

Kara, E., Dalgın, T., Çeken, H., ve Güner, B. (2024). Turizm ve yerel yönetim konulu akademik yayınların bibliyometrik analizi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 27(51-1), 237–251. <https://doi.org/10.31795/baunsobed.1477034>

Kaya, M., ve Alptürker, H. (2023). Yerel kalkınma ve turizmde yerelleşme sürecinde turizm taşıma kapasitesinin önemi üzerine bir değerlendirme. *Turizm Ekonomi ve İşletme Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 85–102.

Kazkondur, İ., Bürücü Kazkondur, Ş. ve Kıyıcı, Ş. (2025). Zonguldak ili yerel yönetimlerinin turizm politikaları ve uygulamalarının karşılaştırmalı değerlendirmesi. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 22(1), 85–107.

Koçar, H., ve Taş, İ. E. (2022). Türkiye’de 6360 sayılı yasa kapsamında yerel kalkınmanın incelenmesi. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 27(2), 317–338.

Mehter Aykın, S. (2021). Avrupa Birliği'nin turizm politikası çerçevesinde Avrupa akıllı turizm başkentleri. *Journal of Tourism Intelligence and Smartness*, 4(1), 1–18. <https://izlik.org/JA67FS85JU>

Öztürk, Y., ve Ayaz, N. (2019). Kırsal turizm geliştirme sürecinde belediyeler üzerine bir araştırma. *International Journal of Social and Economic Sciences*, 9(2), 75–83.

Sayın, Ç. (2023). Toplum temelli turizmde yerel yönetimlerin rolü: Konya örneği (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Selvi, M. S., ve Şahin, S. (2012). Yerel yönetimler perspektifinden sürdürülebilir turizm: Batı Karadeniz Bölgesi örneği. *International Journal of Social and Economic Sciences*, 2(2), 23–36.

Şaprak, V., ve Yılmaz, V. (2023). Yerel yönetimlerde turizmin gelişimi ve kalkınma planları. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(3), 789–805.

Şener, Y., ve Oktay, K. (2022). Yerel yönetimlerin turizm politikaları üzerine bir inceleme: Bolu örneği. *Turar Turizm ve Araştırma Dergisi*, 11(1), 4–28.

Tepecik, A. (2025). Bölgesel sürdürülebilir kalkınma ve yerel yönetimler üzerine bir araştırma. *Kayseri Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 52–69. <https://doi.org/10.51177/kayusosder.1612764>

Tokmak, C. (2023). Turizm politikalarının sürdürülebilir turizm ilkeleri doğrultusunda değerlendirilmesi. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22, 738–752. <https://doi.org/10.21547/jss.1361469>

UN Tourism. (2024). Tourism and global economic contribution statistics. United Nations World Tourism Organization. <https://www.unwto.org>

Uysal, Y. (2017). Yerel yönetimlerde kamu özel işbirliği (KÖİ) uygulamalarının iki yönü: Avantajlar ve dezavantajlar. *Kent Akademisi*, 10(30), 169–199.

Uysal, Y., ve Atmaca, Y. (2018). Türkiye'deki merkezi ve yerel yönetim ilişkilerinin yönetim modeli çerçevesinde değerlendirilmesi. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 1(3), 411–424.

Yayla, E., ve Aydın, Ş. (2021). Akıllı destinasyon uygulamaları. *Journal of Tourism Research Institute*, 2(2), 141–150.